

Sygn. akt IV CSK 456/18

POSTANOWIENIE

Dnia 19 grudnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Pietrzykowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Anna Kozłowska

SSN Karol Weitz

w sprawie z wniosku M. K.

przy uczestnictwie R. D., Z. D., S. D., A. P., S. G., D. K., S. K., E. D., J. K., Z. K., W. W., E. W., E. M. i R. S.

o stwierdzenie zasiedzenia,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 19 grudnia 2019 r.,

skargi kasacyjnej wnioskodawczynie

od postanowienia Sądu Okręgowego w Z.

z dnia 25 stycznia 2018 r., sygn. akt I Ca (...),

oddala skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w B. postanowieniem z dnia 10 sierpnia 2017 r. oddalił wniosek M. K. o stwierdzenie nabycia przez G. D. przez zasiedzenie nieruchomości o powierzchni 0,92 ha położonej w T. ., oznaczonej numerem ewidencyjnym 400. Ustalił że rzeczona nieruchomość była w posiadaniu J. M., który, nie mogąc zajmować się gospodarstwem rolnym z uwagi na wiek, dokonał podziału swoich nieruchomości w ten sposób, że dał do używania i korzystania z nich dalszym krewnym, w tym J. M., ojczymowi G. D., działkę numer 400 stanowiącą grunty orne i działkę siedliskową. Wszyscy użytkownicy, którym pierwotnie zostały przekazane

nieruchomości przez J. M., korzystali z nich w zgodny sposób, płacili podatki od gruntów (dwie raty płacił J. K., trzecią J. L. i czwartą G. D. - do 2000 r.), jednak ani oni, ani ich następcy prawni nie byli traktowani i nie czuli się właścicielami użytkowanych nieruchomości. J. L. potwierdził, że nie dążył do uwłaszczenia nieruchomości, którą otrzymał od J. M. w dzierżawę, podobnie zresztą jak J. K. oraz G. D., która wskazała, że nie mogła rozporządzać cudzą własnością, a J. M. nikomu działki nie dał na własność i nikomu nie składał takiej obietnicy. Sąd Rejonowy w B. postanowieniem z dnia 30 maja 1995 r., I Ns (...), oddalił wniosek J. i F. K. wskazując, że nigdy nie byli samoistnymi posiadaczami zarówno działki numer 400, jak i pozostałych nieruchomości otrzymanych od J. M. J. M. zmarł dnia 6 stycznia 1973 r. i do końca czuł się właścicielem swoich nieruchomości. Obecnie nieruchomość stanowi częściowo grunt orny, na którym J. K. i Z. K. posiali łubin, a częściowo jest porośnięta trawą. G. D. zmarła w 2007 r., a około 2000 r. pozwoliła korzystać z nieruchomości J. K.

Sąd Rejonowy przyjął, że J. M. przekazał część swoich nieruchomości do użytkowania trzem rodzinom, jednak nie miał na celu wyzbycia się własności, zaś posiadanie nieruchomości przez G. D. i innych użytkowników nie miało cech posiadania samoistnego, co potwierdzali sami zainteresowani, którzy nigdy nie czuli się właścicielami użytkowanych nieruchomości i nie przystąpili do ich uwłaszczenia na swoją rzecz. Uznał, że G. D. nie korzystała ze spornej nieruchomości nieprzerwanie przez 30 lat i nie manifestowała wobec osób trzecich woli posiadania nieruchomości wyłącznie dla siebie.

Wnioskodawczyni wniosła apelację od postanowienia Sądu Rejonowego.

Sąd Okręgowy w Z. postanowieniem z dnia 25 stycznia 2018 r. oddalił apelację i zasądził od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika J. K. kwotę 225 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego. Uznał, że materiał dowodowy zebrany w sprawie w sposób wyjątkowo oczywisty świadczy o braku podstaw uwzględnienia wniosku, skoro G.D. nie była posiadaczem samoistnym nieruchomości przez okres niezbędny do zasiedzenia. Powołał się na zeznanie G. D. złożone w sprawie I Ns (...), zgodnie z którym nie mogła się uwłaszczyć na cudzej własności, a J. M. „nikomu pola nie dał i nikomu nie obiecywał”. Stwierdził,

że stanowi to dowód świadczący o braku samoistności posiadania. Przyjął, że dowody wpłat i decyzji administracyjnych dotyczące podatków od nieruchomości nie mogą zmienić wyrażonego przez G. D. przekonania, że rzeczona nieruchomość nie została jej darowana, co wynika również z zeznań świadków. W tej sytuacji przyjął, że bez znaczenia są opisane w apelacji dowody mające świadczyć o tym, że G. D. była uważana przez innych za właścicielkę nieruchomości, skoro sama nie uważała się za nią. Odnosząc się do zeznania G. D. złożonego w sprawie I Ns (...), zgodnie z którym po śmierci J. M. zamieniła się ona z K. działkami, wskazał, że G. D. weszła w posiadanie rzeczony nieruchomości po 1973 r. w wyniku tej zamiany. Podkreślił, że z innych zeznań wynika, iż G. D., która zmarła w 2007 r., co najmniej od 1997 r. nie użytkowała spornej działki.

Uczestniczka postępowania wniosła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego, zarzucając naruszenie prawa materialnego, mianowicie art. 172 § 2 w związku z art. 336 k.c., a także naruszenie przepisów postępowania, mianowicie art. 382 k.p.c. w związku z art. 328 § 2 w związku z art. 391 § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 336 *in principio* k.c., posiadaczem rzeczy jest m.in. ten, kto nią faktycznie włada jak właściciel, czyli posiadacz samoistny. Artykuł 339 k.c. zawiera domniemanie, że ten, kto rzeczą faktycznie włada, jest posiadaczem samoistnym, jednakże w skardze kasacyjnej nie podniesiono zarzutu naruszenia tego przepisu. Według art. 172 § 2 k.c., po upływie lat trzydziestu posiadacz (samoistny - art. 172 § 1 k.c.) nieruchomości nabywa jej własność, choćby uzyskał posiadanie w złej wierze. Sądy orzekające w niniejszej sprawie przekonywająco wykazały, że, po pierwsze, G. D. nie była posiadaczką samoistną rzeczony nieruchomości, gdyż nie czuła się jej właścicielką, oraz, po drugie, nie posiadała nieruchomości przez trzydzieści lat. Skarżąca jest odmiennego zdania, jednakże podniesione przez nią argumenty stanowią jedynie nieskuteczną polemikę z prawidłowymi ustaleniami i ocenami prawnymi Sądu Okręgowego.

W tej sytuacji skarżąca zarzuciła ponadto naruszenie przepisów postępowania, mianowicie art. 382 k.p.c. w związku z art. 328 § 2 w związku z art.

391 § 1 k.p.c. przez nieodniesienie się do zarzutów apelacji i pominięcie szeregu dowodów.

Zarzut naruszenia art. 382 k.p.c. może stanowić podstawę kasacyjną w wypadku pominięcia przez sąd drugiej instancji części zebranego w sprawie materiału, wskazania tego materiału i wykazania, że uchybienie to miało wpływ na treść orzeczenia (por. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 26 maja 1999 r., III CKN 1178/98, z dnia 8 października 1999 r., II CKN 443/98, z dnia 21 października 1999 r., I CKN 728/99, z dnia 8 grudnia 1999 r., II CKN 587/98; z dnia 10 października 2012 r., II PK 65/12; z dnia 10 października 2012 r., II PK 65/12, z dnia 4 września 2014 r., II CSK 478/13, z dnia 19 lutego 2015 r., III CSK 180/14, z dnia 8 grudnia 2016 r., I CSK 19/16). W skardze kasacyjnej wniesionej w niniejszej sprawie wskazano dziesięć dowodów, do których rzekomo nie odniósł się Sąd Okręgowy. Rzeczywiście Sąd Okręgowy dość ogólnie odniósł się do zarzutów naruszenia przepisów postępowania podniesionych w apelacji, w tym wskazanych w niej dowodów mających świadczyć o tym, że G. D. nabyła przez zasiedzenie własność rzeczzonej nieruchomości. Przekonywająco jednak wyjaśnił, że materiał dowodowy zebrany w sprawie w sposób wyjątkowo oczywisty świadczy o braku podstaw uwzględnienia wniosku. Oznacza to, że wskazane w skardze kasacyjnej uchybienia nie miały istotnego wpływu na wynik sprawy.

Zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c., zgodnie z ustalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, może stanowić usprawiedliwioną podstawę skargi kasacyjnej zupełnie wyjątkowo, mianowicie tylko wtedy, gdy uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie zawiera wszystkich koniecznych elementów bądź zawiera tak oczywiste braki, które uniemożliwiają kontrolę kasacyjną (por. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 8 października 1997 r., I CKN 312/97, z dnia 10 listopada 1998 r., III CKN 792/98, OSNC 1999, nr 4, poz. 83, z dnia 19 lutego 2002 r., IV CKN 718/00, z dnia 18 marca 2003 r., IV CKN 1862/00, z dnia 20 lutego 2003 r., I CKN 65/01, z dnia 22 maja 2003 r., II CKN 121/01, z dnia 9 marca 2006 r., I CSK 147/05, z dnia 19 listopada 2009 r., IV CSK 219/09, z dnia 9 września 2010 r., I CSK 679/09, z dnia 15 grudnia 2010 r., II PK 138/10, z dnia 11 stycznia 2011 r., I PK 153/10, z dnia 3 lutego 2011 r., II UK 271/10, z dnia 11 lutego 2011 r., II UK 273/10, z dnia 23 lutego 2011 r., V CSK 250/10, z dnia 3 marca 2011 r., II PK 208/10, z dnia

6 kwietnia 2011 r., II UK 323/10, z dnia 7 kwietnia 2011 r., I UK 357/10, z dnia 4 maja 2011 r., I PK 138/10, z dnia 4 maja 2011 r., I PK 139/10, z dnia 4 maja 2011 r., I PK 171/10, z dnia 5 maja 2011 r., II UK 338/10, z dnia 20 maja 2011 r., II UK 346/10, z dnia 2 czerwca 2011 r., I CSK 581/10, z dnia 6 lipca 2011 r., I CSK 67/11, z dnia 15 grudnia 2011 r., II PK 80/11, z dnia 19 stycznia 2012 r., I UK 242/11, z dnia 3 lutego 2012 r., I UK 290/11, z dnia 9 lutego 2012 r., I UK 248/11, z dnia 14 lutego 2012 r., II PK 139/11, z dnia 25 kwietnia 2012 r., I UK 153/12, z dnia 1 czerwca 2012 r., II PK 259/11, z dnia 13 czerwca 2012 r., II CSK 614/11, z dnia 6 lipca 2012 r., V CSK 357/11, z dnia 5 września 2012 r., IV CSK 76/12, z dnia 3 października 2012 r., II PK 64/12, z dnia 28 sierpnia 2013 r., V CSK 363/12, z dnia 22 maja 2013 r., III CSK 293/12, z dnia 25 czerwca 2014 r., IV CSK 621/13, z dnia 2 grudnia 2014 r., I UK 139/14, z dnia 7 maja 2015 r., II CSK 475/14, z dnia 24 czerwca 2015 r., II CSK 435/14, z dnia 8 lipca 2015 r., II UK 220/14, z dnia 8 lipca 2015 r., II PK 282/14, z dnia 6 sierpnia 2015 r., V CSK 671/14, z dnia 16 grudnia 2015 r., IV CSK 149/15, z dnia 17 grudnia 2015 r., I CSK 1028/14, z dnia 15 kwietnia 2016 r., I CSK 278/15, z dnia 8 grudnia 2016 r., I CSK 19/16, z dnia 12 stycznia 2017 r., I CSK 745/15, z dnia 3 marca 2017 r., I CSK 318/16, z dnia 30 czerwca 2017 r., I CSK 650/16, z dnia 14 września 2017 r., V CSK 666/16, z dnia 6 października 2017 r., V CSK 52/17, z dnia 9 listopada 2017 r., I CSK 607/16, z dnia 7 grudnia 2017 r., II CSK 131/17, z dnia 20 lutego 2018 r., V CSK 352/17, z dnia 28 lutego 2018 r., II CSK 246/17, z dnia 16 marca 2018 r., IV CSK 106/17, z dnia 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 578/17). W niniejszej sprawie uzasadnienie zaskarżonego wyroku z pewnością nie zawiera takich uchybień.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. orzekł, jak w sentencji.

jw